

DAVID HUME

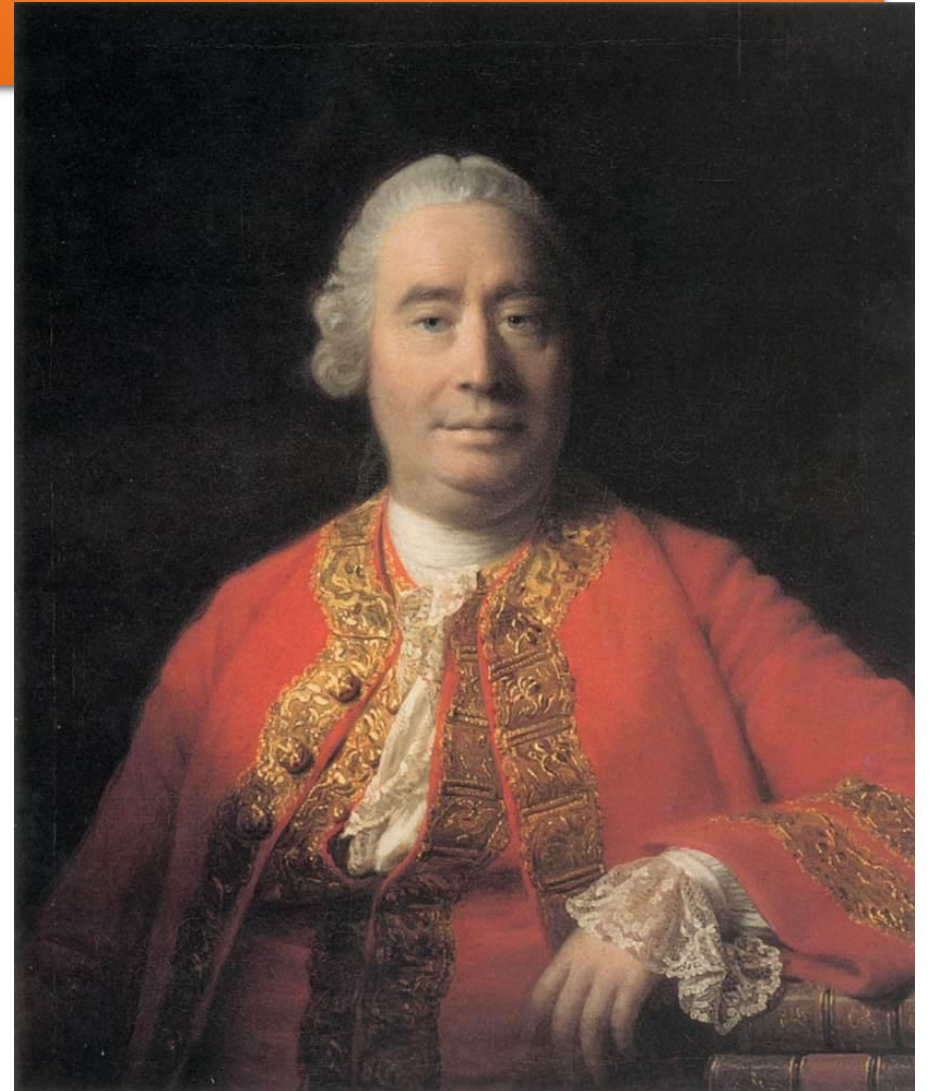
Scotland (1711-1776)

David Hume

ΑΚΡΑΙΟΣ ΕΜΠΕΙΡΙΣΤΗΣ

- Αμφισβητεί
- Τι;
- Ό,τι δεν υπόκειται
- στην εμπειρία και τις αισθήσεις μας

1) Αμφισβητεί την ύπαρξη της ψυχής

- Δεν πιστεύει ότι υπάρχει
- Πνεύμα, ψυχή, πνευματική υπόσταση
- **πώς χαρακτηρίζει αυτή μας την πίστη;**
- ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ
- ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ

ΔΗΛΑΔΗ

- Εμείς τι εννοούμε όταν μιλάμε για πνεύμα, πνευματική υπόσταση, ψυχή
- Πώς αντιλαμβανόμαστε αυτή την άυλη υπόσταση;

- Πιστεύουμε ότι
- **1)** υπάρχει μέσα μας
- **2)** εκεί αποθηκεύονται οι εμπειρίες μας, οι σκέψεις μας, τα συναισθήματά μας

Όμως ο Χιουμ δηλώνει ότι:

- Όταν στραφούμε μέσα μας
- Προσκρούουμε σε
- Συγκεκριμένες εμπειρίες αισθημάτων →
- Κρύου, φωτός κτλ
- Συγκεκριμένες εμπειρίες συναισθημάτων →
- Πόνος, χαρά, λύπη κτλ

- Όλα αυτά είναι εμπειρίες δικές μας
- ΑΡΑ
- ΔΕΝ ΔΕΝ ΔΕΝ
- Μπορούμε ποτέ να συλλάβουμε τον εαυτό μας ανεξάρτητα από κάποια εμπειρία μας

Π.χ. Όταν κοιμόμαστε

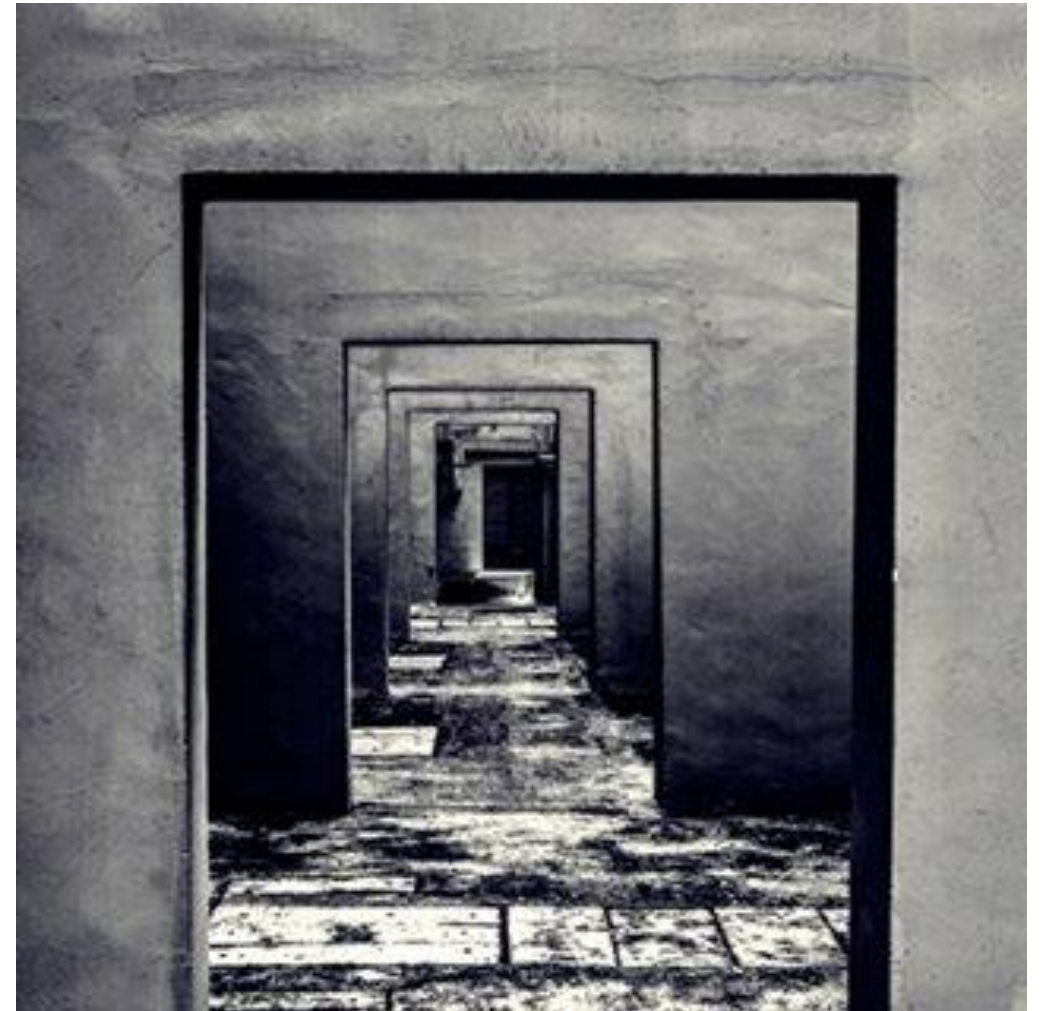
- ΠΑΥΟΥΜΕ να έχουμε συνείδηση του εαυτού μας
- **ΑΝ υπήρχε το πνεύμα/ψυχή θα το συλλαμβάναμε σε κατάσταση ύπνου όπου απαλείφονται οι εμπειρίες μας**

- ΑΡΑ
- Ο εαυτός μας (πνεύμα/ψυχή)
- Είναι ξεκάθαρα
- **ΜΙΑ ΔΕΣΜΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ**
- Δεν υπάρχει τίποτα το άυλο

2) Αμφισβητεί την εξωτερική πραγματικότητα

- Τηρεί στάση «εποχής»
- Γιατί;
- Δεν μπορούμε να μιλάμε για εξωτερικό κόσμο
- Δεν μπορούμε να τον γνωρίσουμε πραγματικά
- Γιατί δεν έχουμε κανένα αντικειμενικό μέσο

ωστόσο

- Έχουμε 1 μέσο:
- Την επιστημονική γνώση

- ΌΜΩΣ:
- Αυτή στηρίζεται σε δύο θεμέλια τα οποία αμφισβητεί

3) Πρώτο θεμέλιο: η αρχή της αιτιότητας

- 2 γεγονότα τα συλλαμβάνουμε ως
- **Αίτιο-αποτέλεσμα** (αιτιατό)
- Και τα αντιλαμβανόμαστε ως να έχουν μεταξύ τους **μια αιτιώδη σχέση**
- Έτσι λέμε ότι:
- **κάθε αιτία έχει ένα αποτέλεσμα**

- Πότε το κάνουμε αυτό;
- Όταν τα δούμε να συμβαίνουν **απαρέγκλιτα κάθε φορά το ένα μετά το άλλο**
- ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ
- ΔΗΛ:
- ΠΡΩΤΑ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΤΟ ΈΝΑ
- ΜΕΤΑ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΤΟ ΑΛΛΟ

- ΠΧ.
- Τα μέταλλα θερμαινόμενα διαστέλλονται
- **ΑΙΤΙΟ:** θερμότητα
- **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ:** διαστολή
- **ΛΕΜΕ:**
- **Επειδή** θερμαίνεται το μέταλλο
- **Γι'αυτό** διαστέλλεται

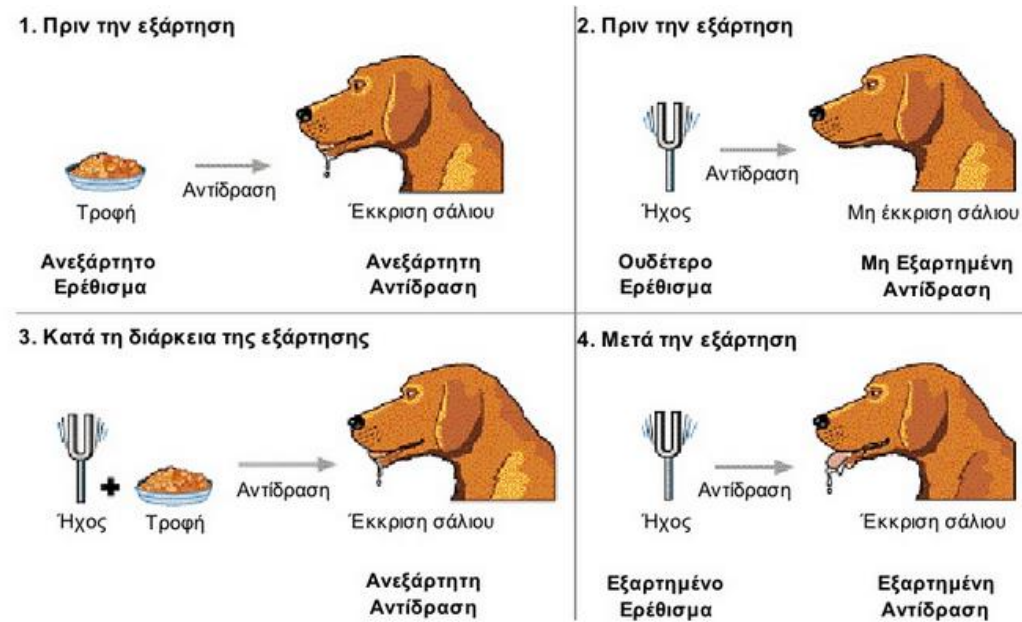
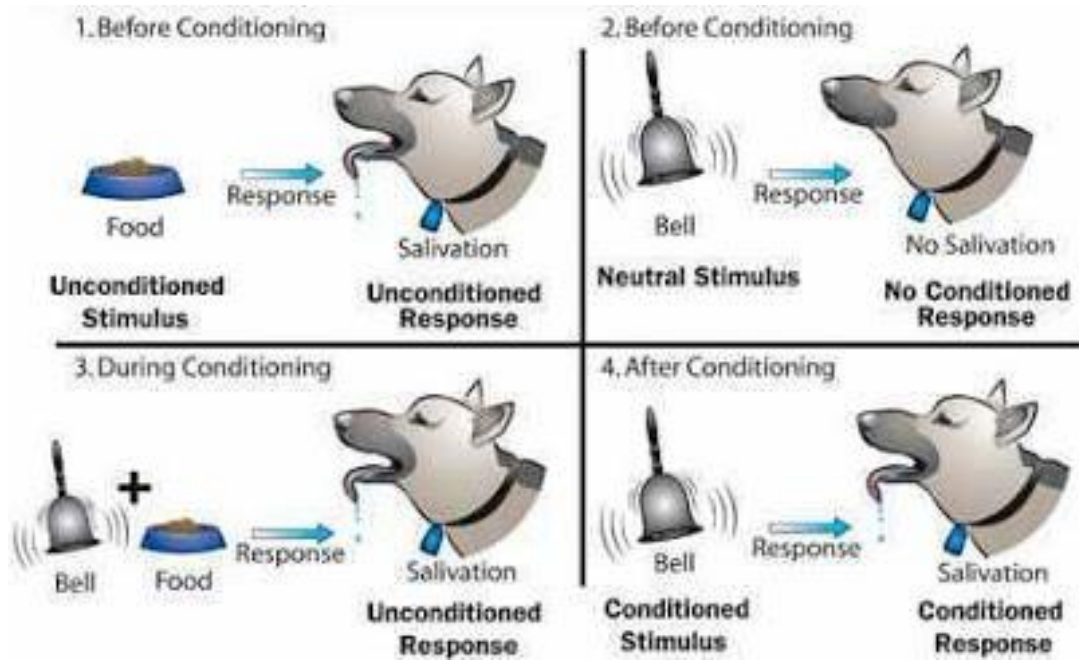
- Τι **βλέπουμε** όμως πραγματικά;
- **Μια χρονική σχέση**
- **ΌΧΙ** Αιτιώδη
- **ΠΡΩΤΑ** το μέταλλο θερμαίνεται
- **ΜΕΤΑ** το μέταλλο διαστέλλεται
- Την **αιτιώδη σύνδεση** την κάνουμε εμείς **αυθαίρετα**

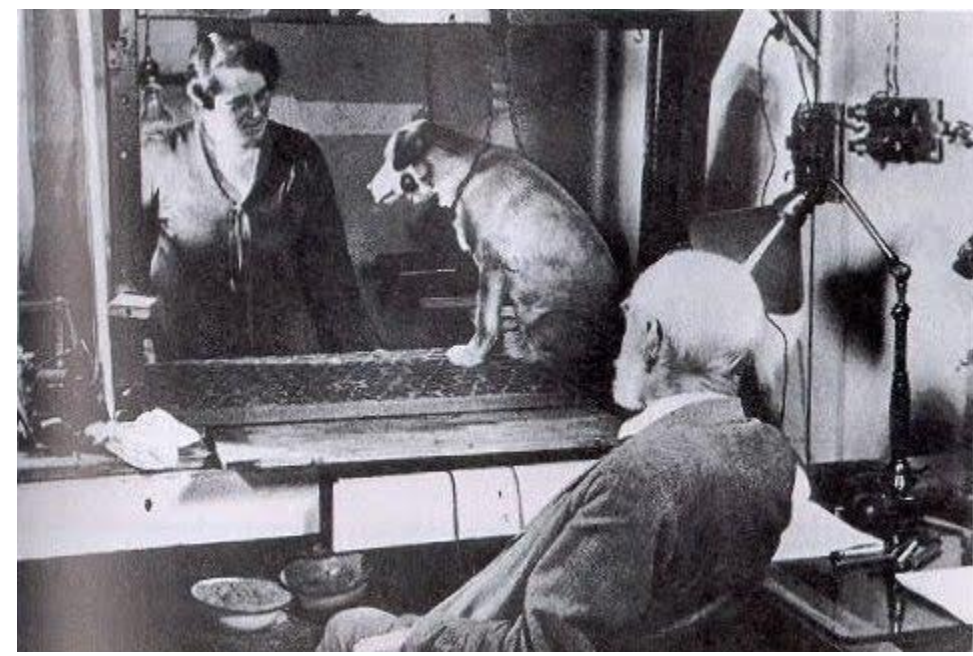
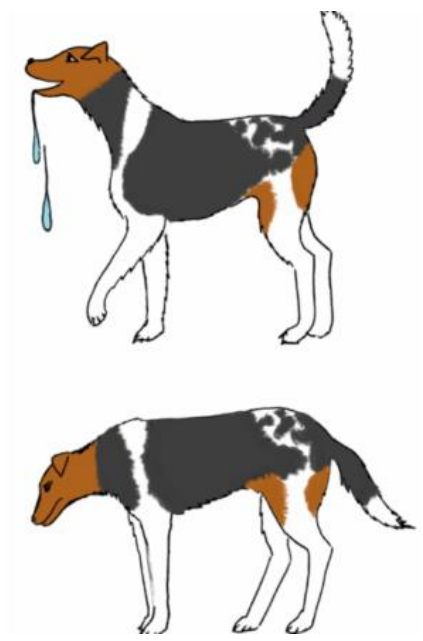
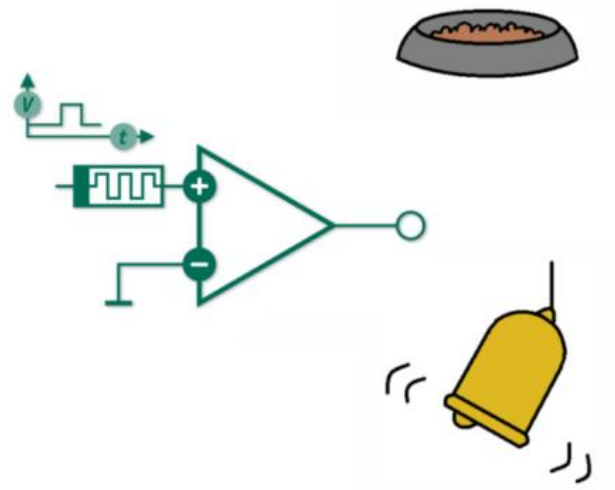
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΧΕΣΗ ΜΟΝΟ ΧΡΟΝΙΚΗ

- Πχ.
- Μιλάμε στο τηλέφωνο
- Έξω περνάει ένας πεζός

- Αν αυτό συμβεί πολλές φορές σημαίνει ότι υπάρχει αιτιώδης σχέση;

- Επειδή μιλάμε στο τηλέφωνο
- Γι'αυτό περνάει ο πεζός;
- Π.χ.
- **ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΑΒΛΟΦ**
- Εξαρτημένα αντανακλαστικά
- Συνειρμικά συνδέουμε με αιτιώδη σύνδεση δύο γεγονότα που έχουν ΜΟΝΟ χρονική σχέση

Το πείραμα του ΠΑΒΛΟΦ

- Κάθε φορά
- Πριν δώσουμε φαγητό στον σκύλο
- Χτυπάμε ένα κουδούνι

- ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

- Ο σκύλος σχηματίζει **αιτιώδη σύνδεση** ανάμεσα στο κουδούνι και στην τροφή
- ΥΠΆΡΧΕΙ ΌΜΩΣ
- ΌΧΙ
- η σχέση είναι απλά χρονική

- ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ:
- ΒΑΖΟ
- ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ
- ΑΕΡΑΣ
- ΚΟΥΡΤΙΝΑ
- ΠΑΤΩΜΑ
- ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΓΥΑΛΙΑ

4) Δεύτερο θεμέλιο: οι νόμοι της φύσης

- Τι είναι οι νόμοι της φύσης;
- Συμπυκνωμένες περιγραφές γεγονότων
- Που είδαμε να συμβαίνουν κατά το παρελθόν

- Ο ήλιος ανατέλλει κάθε μέρα
- Η αρχή της άνωσης
- Ο νόμος της βαρύτητας
- Κτλ

Αμφισβητεί την αναγκαιότητά τους

- Πρέπει να χαρακτηρίζονται από αναγκαιότητα για να είναι νόμοι απαράβατοι
- Γιατί;
- Διότι ένας φυσικός ισχύει για πάντα
- Παρελθόν
- Παρόν
- μέλλον

- Για ποιες από αυτές τις 3 χρονικές βαθμίδες μπορούμε να είμαστε βέβαιοι με βάση τον εμπειρισμό;
- Παρελθόν
- Παρόν
- Γιατί;
- Η εμπειρία μας το επιβεβαιώνει

Αλλά:

- Δεν μπορούμε να είμαστε **ΠΟΤΕ**
  - **Σίγουροι για το μέλλον**
  - Διότι
  - Οι εμπειρίες και οι αισθήσεις μας
  - Δείχνουν μόνο το παρελθόν και το παρόν
- Αυθαίρετα λειτουργούμε
  - Με βάση την αρχή της **ομοιομορφίας**

  - =κάτι που ίσχυε απαρέγκλιτα στο παρελθόν
  - Και ισχύει και στο παρόν
  - Πιστεύουμε ότι θα ισχύει και στο μέλλον

- Πότε θα μπορούμε να μιλάμε με σιγουριά για τους φυσικούς νόμους

- ΜΟΝΟ όταν φτάσουμε στο τέλος του κόσμου

- ΑΚΡΑΙΟΣ ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ

